

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Szabó Pál ügyvéd (7621 Pécs, Rákóczi út 35-37.) által képviselt **I.rendű felperes neve** I. rendű, **II.rendű felperes neve** II. rendű és **kk. III.rendű felperes neve** III. rendű (mindhárman I.rendű felperes címe szám alatti lakos) felpereseknek - a Csányi, Rátkai és Zala Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Zala László ügyvéd 1245 Budapest, Pf. 1051) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - mely perbe a Csányi, Rátkai és Zala Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Zala László ügyvéd 1245 Budapest, Pf. 1051) által képviselt **beavatkozó** (címe) beavatkozott - a Baranya Megyei Bíróság 2009. július 1. napján kelt 11.P.20.722/2008/34. számú ítélete ellen az alperes által 35. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes marasztalásnak összegét az I. és II. rendű felperesek tekintetében személyenként 6.000.000 (hatmillió) forintra és kamataira, a III. rendű felperes tekintetében 2.000.000 (kettőmillió) forintra és kamataira leszállítja. Ezt meghaladóan a nem vagyoni kártérítés iránti kereseteket elutasítja.

A vagyoni kártérítésre és a perköltségre vonatkozó részében az ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a perköltség összegét 25 % általános forgalmi adó terheli.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a 2000. április 30-án született I.rendű felperes, az I-II. rendű felperesek gyermeke, a III. rendű felperes testvére, a Baranya Megyei Gyermekkórházban 2005. február 24-én mandulaműtéten esett át. A kórházból február 26-án panaszmentesen bocsátották a Sz, A utca 00. szám alatti otthonába. 2005. március 5-én (helyesen 3-án) reggel hat óra előtt a szülők a gyermek köhögésére ébredtek, a gyermek vért hányt és rövid időre az eszméletét is elvesztette. Mentőt nem hívtak, hanem a II. rendű alperes saját személygépkocsijukkal a gyermeket nyomban a legközelebbi egészségügyi intézménybe, az alperes kórházába szállította. A gépkocsival a mentőbejáratnál állt meg, a gyermeket ölben az ügyeleti vizsgálóba vitte, ahol L.L. ügyeletes nővérnek elmondta a történetet, majd a nővérre bízva a gyermeket kiment és a gépkocsit megfelelő helyre állította. Időközben megérkezett az ügyeletes orvos, dr. P.N. aki - még az édesanyja távollétében - a gyermeket megvizsgálta. Kiállították az ambuláns lapot, amelyben azt rögzítették, hogy „A beteget édesanyja szállította ambulanciánkra. Egy hete a Baranya Megyei Gyermekkórházban tonsillectomián esett át. Ma reggel felkeléskor köhögni kezdett, majd nagy mennyiségű friss, piros vért hányt, kis időre eszméletét is elvesztette. Jelenleg kontaktusba vonható, nyugtalan, érkezéskor nem vérzik.

St.: sápadt bőr és nyálkahártyák, sclera fehér. Szájüregben kevés alvadt vér. Halk, tachycard szívhangok, érdes légzés, mk. tüdőfél felett szörtyzörejek. Hasa puha, betap. RR: 80/50, Hgmm, P:90/min. A beteget személyi és tárgyi feltételek hiányában sürgősséggel továbbszállítjuk a primer ellátó intézetbe." Az orvos utasítására az asszisztensnő 6:09 órakor mentőt kért, amely 6:11 órakor megérkezett. A Sz-i Mentőállomáson esetkocsi nem volt, kizárólag betegszállító jármű állt rendelkezésre. A sápadt, felsőrész nélküli, véres alsó ruházatú gyermek láttán Sz.T. mentőápoló közölte dr. P.N-nal, hogy ők csak betegszállítók. Ekkor az orvos a mentőszolgálat vezetőjével telefonon beszélt és P-ről indítandó rohamkocsit kért. A gyermeket semmiféle ellátásban nem részesítette, orvosi konzultációt nem tartott, utasította a mentőket, hogy a gyermeket azonnal szállítsák P-re, a Megyei Kórházba.

A mentőben a gyermeket stabil oldalfekvésben fektették, s 6:20 órakor az édesanyjával együtt a mentő elindult P felé. K község után a gyermek pulzusa gyengülni kezdett, légzése, keringése leállt. Ezt a központ felé jelezték, s a mentőautó Sz-nél a benzinkútnál megállt, a gépjárművezető, valamint a mentőápoló újraélesztést kísérelt meg. Hátára fektették a gyermeket és kb. 0,5 dl véres nyák leszívását követően mellkas kompressziót végeztek, levegőbefújást alkalmazva. P-ről a rohammentővel 6:31 órakor odaérkező dr. S.F. mentőorvos tovább próbálkozott az újraélesztéssel, azonban az sikertelen maradt, a halál 7:14 órakor beállt. Dr. S.F. mentőorvos a halál okaként egyrészt hypovolémiás (kivérzéses) shockot, másrészt aspiratiót, azaz idegen anyag légútba kerülését jelölte meg.

A Sz-i Kórház ügyeletes orvosa az infúzió bekötésének elmulasztásával és a szakfelügyelet nélküli továbbszállítás elrendelésével a már súlyos állapotban lévő gyermek közvetlen veszélyeztetettségét növelte. A dr. P.N. ügyeletes orvossal szemben indított büntető eljárásban a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.473/2008/5. számú

felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete szerint a súlyos állapotban lévő gyermek halála, mint a folyamat végső következménye, nem róható fel a vádlottnak, ám tényként volt megállapítható, hogy a keringés támogatása és a szakellátás biztosításának elmulasztása növelte azt a veszélyhelyzetet, amely végül - számos más, főként a sértett állapotából adódó tényezővel együtt - a gyermek halálához vezetett. A vádlottnak felróható veszélyfokozás és a gyermek halála közt bizonyítható oki kapcsolat nincs. Orvosilag biztonsággal nem volt igazolható, hogy a terhelt foglalkozási szabályszegéseinek elmaradása esetén a gyermek életben maradt volna.

Az I. és II. rendű felperesek gyermeküket illően eltemették, ehhez gyászruhákat vásároltak és halotti tort is tartottak, melyek összköltsége 200.000 forint volt.

Az I. rendű felperesnél patológiás gyászreakció alakult ki, pszichés állapotában alkalmazkodási zavar, érzelmi és hangulati labilitás, szorongásos és depressziós zavar mutatkozik, amely 40 %-os össz-szervezeti egészségkárosodást okoz.

A II. rendű felperesnél ugyancsak lezáratlan elhúzódó gyázmunka, patológiás gyászreakció jelei állapíthatóak meg, melyek 40 %-os össz-szervezeti egészségkárosodást alapoznak meg.

A III. rendű felperes - aki a testvére halálakor egy éves volt - kóros lelkiállapotot nem mutat, ő azonban testvérét elveszítette, s testvérének misztikus szerepet tulajdonít.

Az I-II. rendű felperesek keresetükben 200.000 forint vagyoni, valamint 8.000.000-8.000.000 forint nem vagyoni, míg a III. rendű felperes 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes és a beavatkozó a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a kereseteknek helyt adott és az alperest az I-II. rendű felperesek javára személyenként 8.000.000 forint, míg a III. rendű felperes javára 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak 2005. március 5-től a kifizetés napjáig járó kamatainak a megfizetésére, továbbá az I-II. rendű felperes javára 200.000 forint és annak 2005. március 3-tól járó kamatai megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a felpereseknek sérült a teljes családban éléshez való alkotmányos joga, továbbá az I-II. rendű felperesnek az egészséghez fűződő joga is sérelmet szenvedett, mégpedig a Sz-i Kórház orvosának mulasztásban megnyilvánuló károkozó magatartásával okozati összefüggésben. A büntető eljárás során beszerzett orvos-szakértői vélemények ugyanis egységesek voltak abban, hogy a gyermek tüneteiből, valamint a közeli műtét tényéből következtetni kellett volna arra, hogy a gyermek shock közeli állapotban volt. A szállítás előtt biztonságra, nyugalomba kellett volna helyezni és keringés biztosítása érdekében elengedhetetlen lett volna infúzió bekötése. A keringés támogatása és a szakellátás biztosításának elmulasztása növelte azt a veszélyhelyzetet, amely a gyermek halálához vezetett. E magatartásával az ügyeletes orvos a gyermeket a túlélés

esélyétől megfosztotta. Összecszerűségében pedig alaposnak találta a kereseti kérelmeket, ezért ennek megfelelően marasztalta az alperest.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperes fellebbezett. Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete ellentmondásos, a feltárt bizonyítékok téves értékelésén alapszik. Az alperes orvosa úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért az alperes marasztalása megalapozatlan. Állította, hogy a felperesek teljes családban éléshez fűződő alkotmányos jogának sérelme nem róható az alperes terhére, mert nem bizonyítható az oki kapcsolat a gyermek halála és az orvos eljárása között. Vizsgálni kellett volna, hogy az amúgy is labilis idegállapotú, pszichés feszültségekkel jellemzett I-II. rendű felperesek személyiségi állapotának romlása hány százalékban hozható összefüggésbe a gyermek halálával.

A felperesek csatlakozó fellebbezést nyújtottak be, amelyben a keresetüket felemelték és az I. és II. rendű felperesek személyenként 10.000.000 forintra, a III. rendű felperes pedig 5.000.000 forintra kérte az alperes marasztalásának felemelését. Kifogásolták továbbá az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összegét, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárás során csatolt megállapodástól eltérően annál - indokolás nélkül - alacsonyabb összegben állapította meg az elsőfokú bíróság az alperes által fizetendő perköltség összegét és figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a felperesek képviselője általános forgalmi adó fizetésére kötelezett. Fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

Az alperes a csatlakozó fellebbezésre előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A beavatkozó a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett.

A fellebbezés kisebb részben alapos, a csatlakozó fellebbezés - a perköltséget terhelő általános forgalmi adóra vonatkozó rész kivételével - alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság csupán annyiban javítja ki, hogy I.rendű felperes 2005. március 3-án reggel lett rosszul és a további események ezen a napon következtek be. E tekintetben az elsőfokú bíróság ítélete (2. oldal utolsó bekezdés) elírást tartalmaz.

Az így kijavított tényállásból az elsőfokú bíróság helyes következtetést levonva hozta meg az érdemi döntését, és helyesen állapította meg, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesek családtagjának halálával okozati összefüggésben bekövetkezett károkért.

Az alperes fellebbezése elsődlegesen a felperesek keresetének jogalapját támadta. Álláspontja szerint tévesen és megalapozatlanul jutott az elsőfokú bíróság arra a

következtetésre, hogy dr. P.N. orvos nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A megállapított tényállás szerint az eljáró büntető bíróságok dr. P.N. bűnösségét első- és másodfokú ítéletükben halált okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében állapították meg. A Legfelsőbb Bíróság a terhelt cselekményét átminősítette és foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségének minősítette. Azt azonban a jogerős büntető bírósági ítélet megállapította, hogy dr. P.N. nem az egészségügyről szóló 1997.évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eü.tv.) 77.§-ának (3) bekezdésében felállított követelménynek megfelelően járt el.

Az 1952.évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4.§-ának (2) bekezdése értelmében, ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

Jelen esetben ez azt jelenti, hogy az alperes fellebbezésének a jogalapot támadó részét a másodfokú bíróság érdemben nem is mérlegelhette, hiszen azt csak annak megállapítása mellett fogadhatta volna el, hogy dr. P.N. bűncselekményt nem követett el, amit a törvény idézett rendelkezése kizár. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az orvos nem a szakma szabályai szerint járt el, amikor az infúzió bekötését elmulasztotta, illetve a továbbszállítás iránt megfelelő szállító jármű, „rohamkocsi”, biztosítása nélkül intézkedett.

A jogerős büntető bírósági döntés esetén a polgári bíróságnak releváns, kauzális összefüggést kell keresni az orvos mulasztása és a bekövetkezett esemény, kár között. Az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott Ptk.474.§-ának (1) bekezdése, illetőleg a Ptk.318.§-ának (1) bekezdésén keresztül alkalmazandó Ptk.339.§-ának (1) bekezdése értelmében a felróható magatartással okozati összefüggésben bekövetkezett kár megtérítésére kell kötelezni a károkozót, illetve jelen esetben a Ptk.348.§-ának (1) bekezdése szerint a munkáltatót.

A rendelkezésre álló adatok szerint I.rendű felperes (öt éves) gyermek 2005. február 24-én torok és garatmandula eltávolítás műtéten esett át. E műtétnek legsúlyosabb szövődménye a műtéti utóvérzés. A műtéti utóvérzés a műtéti kockázat körébe tartozik, hiszen a műtétnek nem szükségszerű velejárója, előre nem látható, így eleve (előre) nem is hárítható el. Akkor, amikor ez a műtéti szövődmény fellépett, az I-II. rendű felperesek az általában elvárható gondossággal, a vérzés észlelését követően gyermeküket nyomban a legközelebbi kórházba szállították, terhükre mulasztás - az alperes fellebbezésében foglaltakkal ellentétben - nem állapítható meg. Ezzel szemben a fent már kifejtettek szerint a kórházban a gyermeket ellátó orvos helytelenül ítélte meg a gyermek állapotát és így semminemű ellátást (pl. folyadékbevitelt, infúzióbekötés) nem tartott szükségesnek a szállítás idejére, s a megfelelő szállítóeszközt sem várta be, holott annak megérkezéséig a gyermek nagyobb biztonságban lett volna az orvosi jelenlétet is adó kórházban, mint a

szakszemélyzet és felszerelés nélküli betegszállító kocsiban. E magatartásával pedig számottevően csökkentette a gyermek életben maradásának, felgyógyulásának esélyét. Ez az a magatartás, az életbenmaradás, az utóvérzés túlélése esélyének csökkenése, amely az alperes kártérítési felelősségét megalapozza. A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis az nem volt megállapítható, hogy körütekintőbb orvosi ellátás esetén a gyermek biztosan életben maradt volna, miként az sem, hogy halála ebben az esetben is bizonyosan bekövetkezett volna. E körülménynek azonban a nem vagyoni kár összegének megállapítása körében van jelentősége, de nem ad alapot a felelősség alóli mentesüléshez.

Ha pedig a beteg halála nem áll az orvosi műhibával szerves összefüggésben, adekvát-releváns oksági kapcsolatban, a halál beállta - mint kár - a hozzátartozó elvesztése miatti kártérítési igény körében nem értékelhető. Ilyen esetben a kárkövetelés jogalapját csak a gyógyulási esély csökkenése képezi. Abban az esetben tehát, ha az orvosi mulasztással okozati összefüggésben az orvosszakmai standardok alapján értékelhető, feltételezhető, valószínűsíthető a gyógyulási esélynek a csökkenése, a károsultat arányos - mégpedig a halál bekövetkezésének számbavételénél alacsonyabb - kártérítés illeti meg.

Az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozottak szerint a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja értelmében a nem vagyoni kártérítés a személyiségi jogsérelem elszenvedéséért járó kárpótlás. Márpedig az alperes alkalmazottjának magatartásával okozati összefüggésben - a gyermek felgyógyulási esélyének csökkentésével - a felperesek Alkotmány által (15.§) is védett teljes családban éléshez való joga sérült, mert az alperes a felpereseket megsértette az ahhoz fűződő alapvető személyiségi jogában, hogy abban a csaknem megközelíthetetlen misztériumban éljék életüket, ami a teljes család. A felperesek ezért nem vagyoni kártérítés megfizetésére tarthatnak igényt.

Az I-II. rendű felperesek elvesztették kicsi gyermek hozzátartozójukat, amely miatt - a gyermek elvesztésével rendszerint együtt járó fájdalom túl - az egészségi állapotuk is jelentősen megromlott. Ennek értékelése során nincs annak jelentősége, hogy korábban is labilis pszichés állapotú személyek voltak-e. Az ugyanis nem vitás, hogy a pszichés állapotuk korábban az életvitelükben kifejezésre jutó nehézséget nem okozott. Az alperes ezért a bekövetkezett hátrányos változásért a megállapítható felelőssége arányában teljes helytállással tartozik, hiszen az nem csökkenti a felelősség mértékét, ha a sérelem egy már amúgy is sérült személyt ér.

A nem vagyoni kártérítés összegét a bíróság a Pp.206.§-ának (3) bekezdése értelmében a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg.

A fent részletesen kifejtettek szerint a felperesek számára a gyermek felgyógyulásának esélyével, illetőleg ennek az esélynek az elvesztésével arányban

kellett megállapítani a kártérítés összegét, amelyhez képest az elsőfokú bíróság által megállapított összeg eltúlzott volt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a rendelkező részben meghatározott, az I. és a II. rendű felperes részére 6-6.000.000 forint, míg a III. rendű felperes részére 2.000.000 forint az az összeg, amely alkalmas az elszenvedett nem vagyoni hátrány másnemű előnnyel való kiegyenlítésére. Erre tekintettel az ezt meghaladó - bele értve a csatlakozó fellebbezésben felemelt - kereseteket a másodfokú bíróság elutasította.

Alaptalanul támadta az alperes fellebbezése az I-II. rendű felperesek részére megállapított 200.000 forint vagyoni kártérítés összegét, arra hivatkozással, hogy e kár, költség felmerülését a felperesek nem bizonyították.

A Pp.163.§-ának (3) bekezdése szerint a bíróság az általa köztudomásúnak ismert tényeket valóban fogadhatja el. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ennek alapján külön bizonyítás nélkül is elfogadható 200.000 forint temetési költség felmerülése. Az összeg más hasonló tárgyú perekből szerzett ismeretei szerint semmiképpen sem minősíthető eltúlzottnak, ugyanakkor nyilvánvalóan alaptalan az a fellebbezési állítás, amely szerint a gyászruha vásárlása nem minősül szükségszerűen felmerülő kiadásnak, mint ahogy a halotti tor megtartása is elismerendő költséggel jár, ezért számla bemutatása nélkül is tartozik megtéríteni a kártérítésre köteles fél.

Tévesen alapította azonban az elsőfokú bíróság döntését a Ptk.359.§-ának (1) bekezdésére, hiszen e törvényhely alapján általános kártérítés megfizetésére akkor lehet a károkozásért felelős személyt kötelezni, ha a kár mértéke a bizonyítási eljárás alapján - akár csak részben - pontosan nem számítható ki. A jelen esetben azonban nem erről van szó, hiszen a felperesek kára pontosan megállapítható lenne, annak részletes bizonyításától azonban a bíróság a Pp.163.§-ának (3) bekezdése alapján eltekinthetett.

A felperesek csatlakozó fellebbezése érintette az elsőfokú bíróság által megállapított elsőfokú perköltség összegét is. Az elsőfokú bíróság - tévesen - a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§-a (2) bekezdésének a) pontja alapján állapította meg a felpereseket megillető elsőfokú perköltség összegét, annak ellenére, hogy az általa is hivatkozott IM. rendelet 3.§-ának (1) bekezdése e szabály alkalmazását arra az esetre írja elő, ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás vagy ha a fél e szabály alkalmazását kéri. A felperesek és képviselőjük között azonban létrejött díjmegállapodás, így az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha az IM. rendelet 2.§-ának (1) bekezdésére figyelemmel annak alapján állapította volna meg a munkadíjat, illetőleg amennyiben az abban megállapított összegű munkadíjat eltúlzottnak találta, akkor az ítéletében az attól való eltérést meg kellett volna indokolni.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperesek keresetét részben elutasította, ezért már eltúlzottnak találta a felperesek és képviselőjük között létrejött megállapodásban kikötött díj összegét. A fenti IM.

rendelet 3.§-ának (6) bekezdése alapján a kikötött díjat leszállította, mégpedig az elsőfokú bíróság által megállapított összegben találta megállapíthatónak a felperesek képviselője részére járó ügyvédi munkadíj összegét, ezért az elsőfokú ítéletet ebben a részében nem érintette. Alaposnak találta azonban a csatlakozó fellebbezést annyiban, hogy a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 4/A.§-a szerint az általános forgalmi adó megfizetésére a marasztalt felet külön kell kötelezni, ezért az elsőfokú ítéletben megállapított ügyvédi munkadíj tekintetében a másodfokú bíróság az alperest általános forgalmi adó megfizetésére is kötelezte.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és az alperes marasztalását a rendelkező részben írtaknak megfelelően leszállította, a nem vagyoni kártérítés iránti kereseteket az azt meghaladó részében - a felemelt keresetekre is kiterjedően - elutasította, míg a vagyoni kártérítésre vonatkozóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, s az alperest a megállapított elsőfokú perköltség tekintetében általános forgalmi adó megfizetésére is kötelezte.

A másodfokú eljárásban a felperesek csatlakozó fellebbezése teljes egészében sikertelen volt, az alperes fellebbezése részben volt sikertelen, ezért a Pp.81.§-ának (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság úgy rendelkezett, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A felperesek a perben személyes költségmentesség kedvezményében részesültek, míg az alperes az Itv.5.§-a (1) bekezdésének b) pontja értelmében személyes illetékmentes, ezért a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 14.§-a értelmében az állam terhén marad.

P é c s , 2009. december 16.

dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. előadó bíró, dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró